

En Socialaristokrat om Befolkningspolitik.

I Tyskland er der fornylig udkommet en Bog betitlet „Volksdienst von einem Socialaristokraten“ (Berlin, 1893, Wienersche Verlagsbuchhandlung, 397 Sider), der har vakt betydelig Opsigt som et saare vægtigt Indlæg mod Nymalthusianismen. Ved „Volksdienst“ forstaas Befolkningspolitiken, som bør beherske og bestemme alle andre Grene af Nationaløkonomien.

Efter den anonyme Forfatters Mening var det Malthus' Fortjeneste at henlede Opmærksomheden paa det Misforhold, der bestod mellem Menneskenes Formeringstrang og Muligheden for Levnetsmidlernes Forøgelse; men han og navnlig hans Efterfølgere gjorde Uret i deraf at drage den Følgeslutning, at Ligevægten skulde tilvejebringes ved at indskrænke Antallet af Børnefødsler. Udviklingen bør derimod søge sin Styrke i en i det uendelige fortsat Dygtiggørelse af den menneskelige Race. Malthus' Fejlsyn bunder, efter Forfatterens Mening, dybt i en ældgammel Fordom om Lykke for alle Mennesker, et Maal, som ligger udenfor de paa vor Klode eksisterende Livsbetingelser. Malthus' Fejlsyn bliver dobbelt

En Socialaristokrat om Befolkningspolitik.

I Tyskland er der fornylig udkommet en Bog betitlet „Volksdienst von einem Socialaristokraten“ (Berlin, 1893, Wienersche Verlagsbuchhandlung, 397 Sider), der har vakt betydelig Opsigt som et saare vægtigt Indlæg mod Nymalthusianismen. Ved „Volksdienst“ forstaas Befolkningspolitiken, som bør beherske og bestemme alle andre Grene af Nationaløkonomien.

Efter den anonyme Forfatters Mening var det Malthus' Fortjeneste at henlede Opmærksomheden paa det Misforhold, der bestod mellem Menneskenes Formeringstrang og Muligheden for Levnetsmidlernes Forøgelse; men han og navnlig hans Efterfølgere gjorde Uret i deraf at drage den Følgeslutning, at Ligevægten skulde tilvejebringes ved at indskrænke Antallet af Børnefødsler. Udviklingen bør derimod søge sin Styrke i en i det uendelige fortsat Dygtiggørelse af den menneskelige Race. Malthus' Fejlsyn bunder, efter Forfatterens Mening, dybt i en ældgammel Fordom om Lykke for alle Mennesker, et Maal, som ligger udenfor de paa vor Klode eksisterende Livsbetingelser. Malthus' Fejlsyn bliver dobbelt

skæbnesvangert, fordi han i sine Ræsonnementer gik ud fra, at det Folk, til hvilket han hørte, var den eneste paa Jorden eller i hvert Fald havde formaaet at indgyde alle andre Nationer det samme Maal af Broderlighed og Forsagelse, som det selv var i Besiddelse af. Den haarde Virkelighed er denne, at ikke alene den Enkelte udstrider Kampen for Tilværelsen med Andre af samme Nation, men Folk med Folk. Alt bør sættes ind paa at skabe et Folk, der, kraftigt paa Legeme og Sjæl, er i Stand til ved sine overlegne Evner sejrrikt at bestaa Konkurrencekampen med alle andre Nationer. Midlet til at naa dette store Maal er, ved Siden af andre Forholdsregler som en bedre legemlig Opdragelse, dog fortrinsvis et gunstigt socialt Udvalg ved Slægtens Forplantning gennem de kraftigste og dygtigste Individier fra deres kønsmodne Alder. Det gælder om at skabe alle sunde unge Mennesker Mulighed for at indgaa Ægteskab i en ung Alder. De Hindringer, der her stille sig i Vejen, ere af forskellig Natur. Forfatteren fremhæver saaledes navnlig den lange Militærtjeneste i de store Stater, de ugunstige Lønningsforhold i de højere Klassers yngre Aar; for Frankrig tillige det dér gældende Tobørnsystem, der maa betragtes som Landets Kræftskade. De Folk, der, for at opnaa bedre ydre Livsvilkaar, taarne Hindringer op for et naturligt socialt Udvalg, vil det let gaa efter den franske Kansler Lacordaires Ord, som Drummont giver Anvendelse paa den franske Nation: „Oftede Folkene uden selv at vide det, og deres Liv udslukkes i en behagelig og af dem selv ønsket Ro; ofte døde de midt i Glædesfester syngende

Sejrshymner og berømmende sig af deres Udødelighed“.

Et Folk, der søger kunstigt at indskrænke Børnefødslerne, vil ikke alene derved forringe sit relativt numeriske Styrkeforhold — eksempelvis anføres, at Frankrig i 1806 paa sit nuværende Territorium besad ca. 28,6 Millioner Indvaanere, det nuværende Tyskland 10 Aar senere 24,8; nu har Tyskland 50 Millioner, Frankrig ikke 39 — det er tillige og navnlig Nationens Dygtighed, der vil lide derunder. Ethvert kunstigt Indgreb i Naturens Orden vil ikke blive uden Tab i Kraft og Friskhed, om end disse Følger først ville vise sig i Tidernes Løb; men det kan ogsaa vises, hvorledes disse Hindringer mere direkte ville virke ugunstigt ind paa det sociale Udvalg. Hvor Tallet paa Børn kunstigt holdes nede, vil Udsigten til, at der mellem de fødte findes dygtige Individuer, aftage i tilsvarende Grad. Videre ville Betingelserne for gennem aandeligt Arbejde nedarvet Dygtighed forringes, fordi det kun er Nationernes højere Lag, der ville indskrænke Børnefødslerne, medens Proletariatet vil formere sig uden noget Hensyn til Følgerne — Tobørnsystemet trykker Frankrigs aandelige Niveau ned. Dertil kommer, at de Samvittighedsfulde, ved at paalægge sig Indskrænkninger i Børnefødslerne, kun ville give saa megen mere Plads for de Samvittighedsløse og derved forrykke det sociale Udvalg i forkert Retning. Mod disse Farer vejer den større Omhu og de bedre Livsvilkaar, der ville kunne bydes de færre Børn, ikke op. Ganske vist betyder Børnedødeligheden, navnlig i den noget højere Alder, et nationaløkonomisk Tab,

idet hele den paa Børnene ofrede Kapital gaar tabt for Samfundet; men paa den anden Side finder der ad denne Vej et radikalt socialt Udvalg Sted, idet de svage Børn ville dø bort og saaledes forhindres fra at forplante deres mangelfulde Konstitution paa Efterverdenen. Forfatteren viger end ikke tilbage for de yderste Konsekvenser af en uhindret Børneformerelse. Har Verden ikke Plads til alle de Børn, der fødes, nuvel, lad det da, som overalt i Naturen, komme an paa en Kamp, hvem der skal blive tilbage; man er da altid sikker paa, at det bliver de stærkeste Individier. Gennem en anspændt og i mange Slægtled fortsat Kamp for Tilværelsen vil der opdrages et Folk, der i stedse stigende Grad erhverver Evnerne til at besejre andre Nationer i Konkurrencen. Det er i et tusindaarigt Arbejde under en stærk „Befolkningsspænding“, at Kineseren har vundet en Arbejdsdygtighed, Sejhed og Utrættelighed, der sætter ham i Stand til at underbyde alle Udlændinge i enhver, ikke specifik europæisk Beskæftigelse. Hans Nerver oprives ikke selv ved et 16 Timers dagligt Arbejde, og Begrebet Hvile kender han kun af Navn.

Ud fra dette Synspunkt rykker Forfatteren i Marken paa den ene Side mod Socialdemokratiet, paa den anden mod det arvekapitalistiske Samfund.

Socialdemokratiet bebrejder Forfatteren navnlig, at det vil behandle alle Mennesker lige uden Hensyn til deres Betydning for Samfundet og den kommende Slægt, og at det gennem Tilintetgørelsen af den private Ejendomsret vil ødelægge den vigtigste Spore til Arbejde.

Lige saa stærkt angribes det bestaaende Samfund med dets Arveretsinstitution, der binder en saa stor Del af Nationalformuen til bestemte Slægter uden Hensyn til personlig Dygtighed. I Modsætning til begge Systemer vil Forfatteren skabe en Tilstand, hvor de højere organiserede og stærkere Mennesker, gennem deres Arbejde og uden Hensyn til, hvilken Klasse de tilhøre, blive de bedst stillede i Tilværelseskampen, for at de kunne forplante sig stærkest. Det er i denne Forstand, at Forfatteren gør Fordring paa at kaldes Socialaristokrat og tror sig i Overensstemmelse med Naturen, hvis naturlige Udvalg er fuldt ud aristokratisk i menneskelig Forstand. Hovedmidlet til at naa dette Maal er Afskaffelse af al Arveret og de efterladte Formuers Hjemfalden til Staten. Det er imidlertid ikke Meningen, at Staten selv skal overtage Produktionen, de erhvervede Andele skulle tværtimod strax udbydes til Salg. Nationalformuen vil da undrages den døde Haand og forholdsvis hurtigt rotere og tilfalde de dygtigste Arbejdere. Grunden vil ryddes for en frugtbar Virkeliggørelse af den produktive Associationstanke. Bevægelsen vil nemlig ligesom nu føre henimod de store Bedrifter; men da den vigtigste Grund til Opsamlingen af de store Formuer, nemlig Arveretten, ophører, vil Ejendomsretten fordeles paa langt flere Hænder og den, der er dygtigst, vil faa mest. Paa denne Maade vil Fordelingen af Nationens Indtægt i hvert Slægtled bestemmes ved dets eget Dygtighed og Kapital og Arbejde forenes paa samme Haand.

Dette er Hovedtrækkene i denne mærkelige Bog, der er skrevet af en Mand med en stor antro-

pologisk og nationaløkonomisk Kundskabsfylde i et, navnlig for en Tysker, ualmindelig let og tiltalende Sprog. Skønt den ved sine dristige Paastande helt igennem udæsker Kritiken, maa jeg dog indskrænke mig til nogle korte kritiske Randbemærkninger.

Man kan ikke bebrejde Forfatteren Mangel paa store Synspunkter. Skønt Bogen efter sit Indhold henvender sig til alle Nationer, er der dog ingen Tvivl om, at dens direkte Adresse er til det tyske Folk. Den er en Appel til den germanske Stamme om gennem en sund Befolkningspolitik at gøre sig alle andre Nationer overlegen i den tilstundende økonomiske Verdenskamp. For denne store Tanke ofrer Forfatteren uden Blinken ethvert Hensyn til det enkelte Menneskes Lykke og Velfærd; dette exister for ham kun som Middel til Slægtens Forplantning.

Men selv om man betragter Sagen fra Forfatterens Grundsynspunkt, maa hans Udvikling dog betegnes som ensidig. Hovedinteressen ved denne knytter sig til Befolkningslæren. Paa dette Punkt har Forfatteren samlet et værdifuldt Arsenal af Argumenter imod alle kunstige Indskrænkninger i Befolkningsstilvæksten. Navnlig maa man her indrømme Forfatteren Betydningen af det gennem Slægtleds skærpede Konkurrencekamp gjorde sociale Udvalg; men han fremhæver meget mangelfuldt de Grunde, som tale imod en stor Befolkningssspænding eller anviser dem i hvert Fald ikke den rigtige Plads. Exempelvis skal det anføres, at en med en stor Befolkningsstæthed følgende Udvandring vil betyde et stort nationaløkonomisk Tab, navnlig fordi det er

den unge og virkelystne Befolkning, der drager ud. Ej heller synes den anvendte Theori at give Forfatteren ubetinget Ret. Den kinesiske og hinduiske Nation er dog hidtil ikke naat ret vidt, og endelig Frankrig — er det i absolut Dekadence? Det har en livstræt Litteratur, men det har dog ellers paa Kunstens og flere Omraader af det praktiske Livsfelt i de sidste Decennier vist en Kraftudfoldelse, der har vakt Verdens Beundring.

Forfatterens Udvikling om Samfundets økonomiske Organisation er rent skitseret og frembyder ikke noget egentlig nyt, om han end ikke har Udgangspunkt tilfælles med andre Forfattere, der ville Arveretsinstitutionen til Livs.

Cordt Trap.
